

Hjálmar náði að spyrna sér frá sleðanum í fallinu og lenti á brúninni fyrir ofan þar sem mennirnir standa. Aftanísleðinn lenti á Hjálmari og mölbraut á honum handlegginn. Sleðinn lenti 10 metrum neðar á botni gjárinnar.

Sleðinn stakkst niður á botn gjárinnar svo verr hefði getað farið.

Hjálmar var á milli 20 til 30 kílómetra hraða þegar hann ók fram af brúninni. Klettaveggurinn er 15,5 metra hárf eða eins og fimm hæða hús.

MYND/ÚR EIKNASAFNI

Forvarnarblað þetta er gefið út af Safetravel-verkefni Slysavarnafélagsins Landsbjargar með stuðningi frá Sjóvá. Tilgangurinn er að fræða jeppa- og vél-sleðamenn um góða og örugga ferðahegðun í þeim tilgangi að minnka tjón og fækka óhöppum.

● FYRIRLESTRAR Í BOÐI

Safetravel.is og Sjóvá bjóða til fyrirlestra um öruggari ferðamennsku á jeppum og vél-sleðum. Fyrri fyrirlesturinn fer fram í húsnæði Hjálparseitar skáta í Kópavogi, fimmtudaginn 29. mars kl. 20.00 en sveitin er staðsett rétt við smábátahöfnina vestast í bænum. Sá seinni er í húsnæði Súlna á Akureyri mánudaginn 2. apríl kl. 20.00. Farið verður yfir helstu atriði sem þarf að hafa í huga svo og hvað helst fer úrskeiðis.

● ENGA LAUSA MUNI

Alltof mörg slys má rekja til þess að laus farangur kastast á einstakling í bíl. Oft á tíðum er um að ræða farangur eða þungan viðgerðarbúnað. Hafa þarf í huga að þyngd farangurs margfaldast þegar hann kastast til í bílnum og jafnvel smáir hlutir eins og GSM-símar geta orðið stórhættulegir við slíkar aðstæður. Til eru net sem tryggja að farangurinn fær ist ekki yfir í farþegarými. Þyngri búnað er hægt að festa sérstaklega niður í öryggisskyni.

● SKILJID EFTIR FERÐA-ÁÆTLUN

Að skilja eftir ferðaáætlun áður en lagt er af stað í ferðalag er ekki bara góð regla heldur líka stór þáttur í að tryggja öryggi ferðalanga. Ferðaáætlunin á að vera í höndum einhvers sem getur brugðist við ef illa fer og sé hún greinargóð getur hún nýst björgunarsveitum og öðrum viðbragðsaðilum við leit og björgun – og þannig tryggt betri árangur. Á heimasíðunni www.safetravel.is er ferðalöngum boðið upp á að skilja eftir sína ferðaáætlun – eitthvað sem allir ættu að nýta sér – alltaf.

Óttaðist að félagarnir kæmu niður á eftir mér

Hjálmar Eysteinnsson jarðeðlisfræðingur var við jarðhitamælingar í Gjástykki þegar hann ók á vélsleða fram af fimmtán metra hárrí klettabrún.

Ég átti ekkert að vera í þessari ferð. Ég hljóp í skarðið fyrir annan en hann hafði farið úr axlarlið þegar hann féll ofan í gjótu á fyrsta degi. Þetta gerðist allt í sömu vikunni,“ segir Hjálmar þegar hann rifjar upp slysalegan leiðangur hópsins fyrir fimm árum.

„Þetta var að morgni dags í glimrandi góðu veðri. Sólin var á móti mér og ég sá ekki skugga í landslaginu. Skyndilega húrta ég bara fram af brún, lóðrétt niður.“

Í eftirdragi var Hjálmar með 200 kíló af tækjum og tólum á sleða og að auki dró hann 600 metra langan

vír á eftir sér. „GPS-tæki sýndi að ég var á um það bil 20 til 30 kílómetra hraða og ég man eftir að hafa ákveðið í loftinu að spyrna mér frá sleðanum. Ég féll 15 metra lóðrétt niður og fékk aftanísleðann yfir mig svo handleggurinn á mér mölbrotnaði. Vélsleðinn lenti hins vegar á botni gjárinnar við klettavegginn, 10 metrum neðar. Ég óttaðist mest að félagar mínir kæmu niður á eftir mér. Þeir sáu þó förin eftir sleðann minn og komu að mér stuttu seinna. Ég var helaumur en þó í furðu góðu standi og stóð upp þegar þeir höfðu náð aftanísleðanum ofan af mér, ætlaði bara að halda áfram við mælingarnar. Það gekk þó ekki og ég lagðist niður og kallað var eftir aðstoð,“ segir Hjálmar.

Björgunarsveitin frá Húsavík kom á slystað um fjórum tímum seinna á vélsleðum.

Hjálmar segir biðin hafa verið

Hjálmar Eysteinnsson jarðeðlisfræðingur slapp með skrekkin þegar hann ók fram af klettabrún á vélsleða og fékk yfir sig 200 kílóa aftanísleða.

MYND/GVA

sér bærileg. Veðrið var gott og hann var vel klæddur og eins hafði hann haft með sér verkjatöflur sem komu þó að litlu gagni við þessar aðstæður. Björgunarsveitarmenn bjuggu um Hjálmar á börum sem dregnar voru í lokuðum aftanísleða til móts

veðurspá og meta aðstæður áður en lagt er af stað. Á sjova.is má finna vindakort sem sýnir vindasama staði á landinu sem ber að varast í sterkum vindhviðum. Sérstaklega verður að hafa það í huga þegar ferðast er með eftirvagna, til dæmis tjaldvagna, fellihýsi eða vélsleðakerrur.

Margir staðir í náttúrunni eru varasamir og eru fjörur þar á meðal. Ef öldur eru stórar þarf að halda sig fjarri því svæði fjörunnar sem

við bíl sveitarinnar. Bílnum hafði áður verið snúið við til að sækja lækni þegar fréttist hvað fallið var hátt.

„Læknirinn kíkta strax á handlegginn og sá að þetta var opið beinbrot og heilmikil blæðing. Sjúkrabíll beið síðan eftir mér uppi á vegi og þar fékk ég sterkari verkjalyf. Ég var svo heppinn að annar af tveimur handarsérfræðingum á Fjórðungssjúkrahúsinu á Akureyri var á vakt og gerði að handleggnum,“ segir Hjálmar. Olnboginn var þó illa brotinn og er Hjálmar ekki með fullan styrk í handleggnum né fulla beygjugetu.

„Ég er allur í skrúfum og heftum þarna innan í en kemst þó skammt laust gegnum málmleitarhlíð. Ég tek þó með mér mynd af þessu ef ske kynni að ég þyrfti að útskýra eitthvað fyrir öryggisvörðunum,“ segir hann glettinn.

Fjölskyldan á ferðalagi

Útivist og ferðalög fjölskyldunnar er fastur liður á flestum heimilum. Til að ferðalagið skapi góðar minningar og heppnist sem best er mikilvægt að vera með réttan útbúnað og undirbúa ferðalagið sem best svo ekkert óvænt komi upp á. Fyrst þarf að kynna sér ferðaleiðir og þá staði sem ætlað er að heimsækja. Skyndihjálpartaska ætti að vera í öllum ökutækjum og allir farþegar eiga að vera með beltin spennit hvort sem ekið er innan bæjar-

marka, á þjóðvegi eða á fjallavegi því hætturarnar leynast víða.

Oft á tíðum eru tæki með í för á ferðalögum, til dæmis vélsleðar eða fjórhjól. Þá er nauðsynlegt að allir kunni að umgangast slík tæki, hvort sem þeir eru ökumenn eða farþegar. Hjálmar og réttur útbúnaður getur skipt sköpum ef slys ber að höndum. Kynnið ykkur því vel allan útbúnað og miðlið reynslu til þeirra sem eru óvanir. Það er mikilvægt að fylgjast með

öldurnar ná upp á. Alltaf skal passa upp á börnin, þau eru fljót að taka á rás.

Þegar komið er að klettabrún eða gljúfrum þarf sérstaklega að hafa varann á og fara ekki of nálægt brúninni. Jarðlagið á brúninni getur verið laust í sér og hált, jafnt að sumri sem vetri. Mikilvægt er að halda sig í 2ja til 3ja metra fjarlægð frá klettabrúnunum og gljúfrum. Ef farið er inn í gil eða gljúfur þarf að varast grjóthrun úr hliðunum.

Vélsleðamaðurinn

Elvar Jónsson, yfirleiðbeinandi í bílamálum hjá Björgunarskóla Slysavarnafélagsins Landsbjargar, segir Björgunarskólann vinna að fræðsluefni fyrir almenning þar sem farið verður yfir efni tengt jeppamennsku.

MYND/STEFAN

Við öllu búinn

Jeppaferðir hafa um langt skeið notið vinsælda meðal landsmanna. Að sögn Elvars Jónssonar, yfirleiðbeinanda í bílamálum hjá Björgunarskóla Slysavarnafélagsins Landsbjargar, er mikilvægt að leggja vel undirbúinn af stað svo ferðalagið heppnist vel.

„Ítarlegur undirbúningur er grunnur að góðu jeppaferðalagi. Algjört lykilatriði er að útbúa ferðaáætlun og vera búinn að kynna sér vel staðarhætti og veðurspána áður en lagt er af stað. Svo er gott að skilja áætlunina eftir hjá aðstandendum og láta vita ef hún breytist. Gera þeim síðan viðvart þegar maður snýr við, kemur ofan af jökli og þar fram eftir götum,“ lýsir Elvar Jónsson.

Elvar er yfirleiðbeinandi bílamála hjá Björgunarskóla Slysavarnafélagsins Landsbjargar og hefur margra ára reynslu af akstri björgunarsveitarbíla. Hann segir því miður of algengt að jeppamenn leggi af stað án nægilegs undirbúnings og vanbúnir.

„Þessar festingar henta vel til að festa niður búnað sem maður er með í bílnum,“ segir Elvar um þess til gerðar festingar.

MYND/STEFAN

„Hefðbundinn búnaður, GPS-tæki, sími, nesti og hlý föt, er auðvitað nauðsynlegur, en einnig skiptir máli annar búnaður, bæði að hann sé meðferðis og að hann virki. Allan farangur þarf að festa vel og vandlega í bifreiðinni með þess til gerðum festingum. Öryggisbúnaður er svo nauðsynlegur ef farið er í þess háttar ferðir, til dæmis ætti aldrei að fara út úr bíl á jökli öðruvísi en með belti og línu sem fest er í bílinn, en er alltof oft gert þegar menn fara út að skoða sprungu sem þeir hafa keyrt í,“ tekur Elvar sem dæmi. „Mér hefur í gegnum tíðina reynst mjög vel að vera með lista yfir útbúnað sem maður yfirfer vel fyrir ferðalög,“ bendir hann á og bætir við að

búnaði þurfi að haga í samræmi við ferðalagið hverju sinni.

ALLT GETUR GERST

Að sögn Elvars verða menn að vera við öllu viðbúin þegar lagt er af stað í jeppaferðalög. „Hægt er að rata í alls konar ógöngur. Veður getur breyst fyrirvaralaust, bilanir orðið eða menn lent í slysum fjarri byggð og þurft að bíða lengi eftir aðstoð. Þá er lykilatriði að halda kyrru fyrir ef þess gefst kostur enda eiga björgunarsveitarmenn yfirleitt auðveldara með að finna kyrrstæða bifreið heldur en manneskju á ferð. Menn þurfa því að búa sig undir að ferð geti tekið lengri tíma en áætlað var og taka með sér mat og búnað í samræmi við það.“

Spurður hvert sé hægt að sækja frekari fróðleik um jeppaferðir, segir Elvar að Björgunarskólinn sé að vinna fræðsluefni fyrir almenning. „Það mun samanstanda af fyrirlestrarkvöldi og dagsferð þar sem farið verður yfir efni tengt jeppamennsku,“ segir hann og minnir að lokum á heimasíðu þar sem má afla sér ýmiss fróðleiks um jeppaferðir og öruggari ferðamennsku. Slóðin er safetravel.is.

● **LEIÐARVAL SKIPTIR MÁLI** Þegar ferðast er á jeppum að vetrarlagi skiptir leiðarval gríðarlega miklu máli. Oft má sjá ökumenn rembast við að halda sig sem næst veginum, sem þó er falinn langt undir snjónum. Þar má líka oft finna krapapytti, hvörf í veginum og annað sem flækir för. Látum landslagið velja bestu leiðina, förum eftir hryggjum eða ofan á hæðum, ökum upp fyrir ár ef hægt er og horfum á litinn á snjónum – hann segir okkur margt um undirlagið.

Fyrstu skrefin

Áhuginn vaknar, vafrað er á netinu til að leita að rétta sleðanum eða rétta jeppanum, hann finnst, veskið er tæmt en brjóstakassinn fyllist af stolti og ánægju. En hvað er þá næst? Hver eru fyrstu skrefin til að læra á hvernig ferðast á um á nýju tæki?

Gott er að hafa í huga að kapp er best með forsjá og góður undirbúningur er það sem öllu máli skiptir eigi ferðalagið að lukkast. Heimasíður eins og www.f4x4.is og www.liv.is er gott að skoða og ekki síður www.safetravel.is en á þessum síðum má finna tillögur að búnaðarlistum, góð ráð og helstu atriði sem hafa ber í huga áður en lagt er af stað. Gott er að finna sér ferðahópa til að fá að fara með og læra þannig

af þeim sem meiri reynslu hafa. Þar má til dæmis benda á Litlu deildina hjá 4x4, en sá hópur stendur reglulega fyrir ferðum. Að sama skapi bjóða ferðafélögin oft upp á jeppaferðir en þær ferðir eru líka gott tækifæri til að læra af þeim sem meiri reynslu hafa og ekki síður til að læra á landið.

Nokkur atriði ætti alltaf að hafa í huga þegar lagt er af stað í ferðalag, hvort sem menn eru að stíga sín fyrstu skref eða komnir lengra.

- Kannaðu alltaf veðurspá og aðstæður á svæðinu sem ferðast á um.
- Gerðu ferðaáætlun og skildu eftir hjá tengilið eða á www.safetravel.is

- Hafðu réttan útbúnað með í för
- Vertu alltaf með fjar-skiptabúnað sem virkar á svæðinu; farsíma, talstöð eða gervihnattasíma
- Vertu alltaf með tæki til rötunar eins og kort, áttavita og GPS-tæki.

GÓÐIR VINIR VIÐ VEGINN

Olís er einn af aðalstyrktaraðilum Slysavarnarfélagsins Landsbjargar og styður við samtökin bæði með fjárframlögum og verulegum afslætti af eldsneyti og öðrum vörum. Þá er einnig samstarf á öðrum sviðum samkvæmt samkomulagi hverju sinni, svo sem um nýtingu Slysavarnarfélagsins Landsbjargar á þjónustustöðvum Olís á útkallstímum.

Starfsfólk Olís er stolt af þessu góða samstarfi og stuðningnum við frábært starf björgunarsveitanna, sem unnið er af fórnfýsi, landsmönnum til heilla.

● **HAFÐU VARANN Á** Þegar á er þveruð skiptir reynslan við að meta aðstæður mestu máli. Að taka ranga ákvörðun eða óþarfa áhættu getur reynst dýrkeypt. Ef þú ert ekki viss um hvort þú getur ekið yfir ána skaltu vaða hana fyrst, nota til þess vöðlur og járnkarl þér til stuðnings og tryggja þig með línu við aðila í landi. Ef þú getur ekki vaðið ána er ekki skynsamlegt að aka yfir hana. Nýttu þér einnig reynslu annarra og fáðu þér vanari ökumenn til að fara yfir ána á undan.

● **EKKI AKA UTANVEGAR** Vorið nálgast – snjórinn bráðnar og upp koma aðstæður þar sem náttúran er viðkvæmari en oft áður. Utanvegaakstur er ekki eingöngu lögbrot heldur ber hann vott um dómgreindarleysi þess sem hann framkvæmir. Á þessum árstíma þarf að fara sérstaklega varlega þar sem snjór er víða farinn að taka sig upp og því auð jörð inni á milli – jafnvel á okkar akstursleið. Utanvegaakstur getur því valdið enn meiri spjöllum á þessum árstíma og dæmi er um tjón sem hefur tekið áratugi að bæta. Höfum bara okkar á hreinu – ökum aldrei utan vega.

Þegar ferðast er á dýrum tækjum skipta réttar tryggingar miklu máli.

Ertu rétt tryggð/ur?

Eitt það mikilvægasta sem fólk þarf að hafa í huga áður en lagt er af stað í ferðalag eru réttar tryggingar. Þegar ferðast er á dýrum tækjum eins og vélsleðum eða jeppum skipta réttar tryggingar enn meira máli. Mikilvægt er því að eigendur breyttra jeppa hafi samband við tryggingafélagið sitt og kanni hvort núverandi trygging sé í samræmi við verðmæti bílsins. Þetta á sérstaklega við ef í honum er mikill og dýr búnaður eða honum hefur verið breytt mikið. Eigendur að vélsleðakerrum ættu einnig að kanna hvort kerrurnar séu rétt tryggðar.

Ábyrgðartrygging ökutækis bætir í flestum tilfellum tjón

sem ökumaður veldur öðrum með notkun ökutækisins. Ábyrgðartryggingin bætir að öllu jöfnu slys á ökumanni og þriðja aðila. Ökumaður sem lendir í tjóni á ökutæki sem ekki er með tryggingu í gildi eða er óskráð getur fyrirgert rétti sínum til slysbóta. Það eru aðstæður sem engin vill vera í þegar á reynir.

Ef þú lendir í tjóni er nauðsynlegt að huga að ástandi hlífðarbúnaðar og skipta út búnaði sem hefur orðið fyrir hnjaski til þess að hann virki þegar á þarf að halda. Einnig er mikilvægt að huga að því að, ef þú lendir í tjóni og ert ekki á viðurkenndum vegslóða getur það haft áhrif á rétt til bóta.

Algeng slys á ferðalögum

VÉLSLEÐAR

Veður spilar stóran þátt þegar fjallað er um helstu orsakir slysa og tjóna á vélsleðum. Vont veður og slæmt skyggni auka líkur á að eitthvað komi upp á en einnig má benda á að mjög mörg slys á öikumönnum og tjón á vélsleðum verða þegar veður er gott. Þá er ekið á meiri hraða og oft á tíðum eru reynsluminni ökumenn á sleðunum sem ekki meta aðstæður rétt.

Þegar vélsleða er ekið þá getur verið erfitt að greina misfellur og ökumenn sjá ekki hvað er fram undan. Flest tjón á vélsleðum verða þegar ekið er á jarðfastan hlut svo sem stein, íshellu eða girðingu. Alvarlegustu slysin hjá öikumönnum vélsleða verða þegar ekið er fram af hengju. Það er einnig algengt að slys verði þegar ekið er í gjótu, skurð eða þegar sleðanum er snúið eftir akstur upp bratta brekku. Vanmat á aðstæðum eða ónógur undirbúningur eru oftast en ekki undirliggjandi þáttur slysa eða tjóna á vélsleðum. Þegar farið er í stutta ferð á góðum degi verður ferðafólk að vera búið undir að takast á við óvæntar aðstæður.

Veðrið getur breyst skyndilega og glerhálsa myndast bæði í brekkum og á jafnsléttu. Negld beltis undir sleðum eru öruggur kostur við slíkar aðstæður. Notkun hlífðarbúnaðar er grundvallaratriði og þá er bæði átt við hjálm og brynju til að verja brjóstakassa og bak. Það er ökumaðurinn sjálfur sem getur haft mest áhrif á það að koma í veg fyrir tjón á sleða eða slys með því að aka eftir aðstæðum hverju sinni og í samræmi við hæfni sína og getu.

Flest tjón í jeppaferðum verða með þeim hætti að ekið er fram af hengju eða bíllinn veltur.

JEPPAFERÐIR

Flest tjón í jeppaferðum verða með þeim hætti að ekið er fram af hengju eða bíllinn veltur. Alvarlegustu slysin á einstaklingum í jöklaferðum verða hins vegar þegar ekið er í sprungur á jöklum. Mikilvægt er að aldrei sé ekið í blindni eftir GPS-punktum frá öðrum þar sem ökumaður veit ekki við hvaða aðstæður punktarnir voru teknir. Landslagið getur breyst á stuttum tíma, vötn sem voru frosin eða lækir, sem voru undir snjóþekju, geta verið komnir í ljós.

Þegar ökutæki er stoppað á jökli þá á ekki að fara út án þess að búið sé að kanna aðstæður til hlítar. Tryggja þarf þá sem fara út við bíllinn til þess að gæta fyllsta öryggis áður en aðstæður eru kannaðar. Ef aðstæður eru í lagi þá geta farþegar farið út. Í hálendis- og jöklaferðum hafa mörg slys orðið þegar laus farangur kastast til í bílnum. Með því að skorða farangur vel eða festa hann niður með neti eða strappa má lágmarka slyshættu.

Jeppinn, þú og ferðalagið

Hvort sem jeppinn er á litlum dekkjum eða stórum, breyttur eða óbreyttur þá gilda að mestu sömu viðmið um hvaða búnað við þurfum með okkur þegar haldið er af stað í ferðalag. Okkur hættir svolítið til að treysta á að jeppinn flytji okkur án tafa á áfangastað – og oftast er það svo. Hins vegar ættum við alltaf að hafa fjarskiptatæki með í för, hvort sem um er að ræða farsíma eða talstöð. Þá ætti að hafa eitthvað meðferðis til að rata eftir; vegakort, vegahandbók eða GPS-tæki.

Ef ferðast er utan þéttbýlis að vetri eða á hálendi, hvort sem er að vetri eða sumri, ætti ökumaður og farþegar hans alltaf að vera klæddir til útivistar eða með fatnað meðferðis. Ekki þarf nema sprungið dekk eða ófæran snjóskafli til að útiveru sé þörf. Lítið mál er fyrir flesta að hafa litla skjóðu með aukafatnaði í jeppanum að staðaldri. Við þessar sömu aðstæður á nesti alltaf að vera með í för og góð regla að hafa nokkra kexpakka eða annað í bílnum að staðaldri. Sé ferðast með börn er einnig góð regla að hafa teppi eða svefnpoka að staðaldri í bílnum.

Og talandi um börnin, teffist ferðalagið vegna veðurs eða annarra óvæntra atvika er gott að geta gripið í sögubók, geisladisk, kvikmynd eða þrautabók. Slíkt styttr

Sé réttur útbúnaður í bílnum er hægt að hafast þar við í nokkurn tíma ef eitthvað kemur fyrir.

biðina og léttir lund allra í bílnum. Öryggisins vegna á alltaf að tryggja að farangurinn sé festur með neti eða á annan hátt svo hann fari ekki af stað og valdi slysum á þeim sem í bílnum eru. Helstu aukahluti er svo gott að hafa um borð s.s. viftureim, öryggi, olíu, verkfæri, tjakk, tappasett og loftdælu. Góð sjúkrataska á alltaf að vera í bílnum og nauðsynlegt að kanna/endurnýja innihald hennar reglulega.

Vegakort eða GPS tæki er nauðsynlegur útbúnaður.

Páskarnir eru skemmtilegri með Stöð 2

Fullorðna fólkið á æsispennandi páskafrí í vændum á Stöð 2 með mögnuðum kvikmyndum og vönduðum þáttum. Unga kynslóðin fær hins vegar risastóran skammt af barnaefni af besta tagi.

INHALE

Magnþrungin spennamynd eftir Baltasar Kormák. Páskadag kl. 21:50

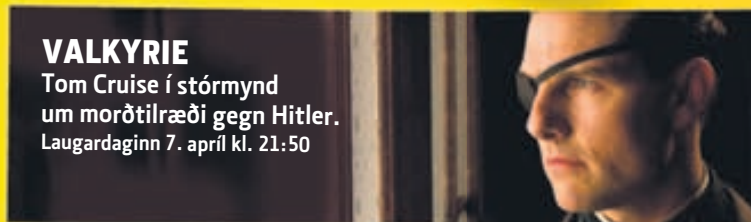
PUBLIC ENEMIES

Johnny Depp í sannsögulegri glæpamynd. Skírdag kl. 21:55

VALKYRIE

Tom Cruise í stórmynd um morðtilræði gegn Hitler. Laugardaginn 7. apríl kl. 21:50

GAME OF THRONES

Serían sem heimurinn hefur beðið eftir. Þættirnir eru Evrópufrumsýndir á Stöð 2, aðeins nokkrum klukkustundum á eftir USA. Annan í páskum kl. 20:55

GREY'S ANATOMY

Vinsælasti þáttur Stöðvar 2 er kominn aftur! Hefst miðvikudaginn 11. apríl kl. 21:15

COUPLES RETREAT

Frábær rómantísk gamanmynd. Laugardaginn 7. apríl kl. 20:00

BLACK SWAN

Áhrifamikil Óskarsverðlaunamynd með Natalie Portman. Föstudaginn langa kl. 22:35

SANNKÖLLUÐ VEISLA FYRIR BÖRNIN

TANGLED - Disney ævintýri eins og þau gerast best. Frumsýning í sjónvarpi: SVEPPI OG DULARFULLA HÓTELHERBERGIÐ ...og frábært úrval af öðru vönduðu barnaefni á íslensku alla páskana!

Tryggðu þér Stöð 2 um páskana í síma 512 5100 eða á stod2.is

Lifandi heim úr jöklaferðum

Jöklaferðir njóta sívaxandi vinsælda á sama tíma og hlýnun loftslags veldur hraðri rýrnun og breytingum á yfirborði jökla. Til að bregðast við aukinni hættu sem stafað getur af sprungum í jöklaferðum hafa sprungusvæði á Vatnajökli, Langjökli, Hofsjökli, Mýrdalsjökli, Eyjafjallajökli og Snæfellsjökli verið kortlögð.

„Tilgangur með kortlagningu sprungusvæða er hvorki til að skilgreina hvar og hvar ekki má ferðast né til að vekja falskt öryggi. Ferðalög á jökklum verða því alltaf á ábyrgð þeirra sem fara í þau og sprungukortin einungis til viðmiðunar,“ segir Snævarr Guðmundsson, landfræðingur og höfundur jöklaferðanna sem gefin eru út af Landsbjörg. Fjölmargir hafa sýnt verkefninu velvilja: fyrirtæki, útivistarfélög, stofnanir og einstaklingar og styrkt það á ýmsan hátt.

Jöklaferðir eru ætluð til hliðsjónar fyrir jöklaferðalög og gilda í takmarkaðan tíma vegna örtra breytinga á jökklunum. Þau má sækja á vef Landsbjargar og prenta út, en auk kortanna eru fánlegar sprungusvæðabækjur sem leggjast yfir kort í GPS-tækjum.

„Kortin eru að öllum líkindum séríslenskt fyrirbæri því ekki hafa fundist nein sambærileg annars staðar. Í þeim er notaður alþjóðlegur litakóði; sá sami og allir

Snævarr Guðmundsson landfræðingur segir sprungusvæðakortin gefa fleirum færi á að ferðast á jökla.

MYND/GVA

þekkja af umferðarljósum: grænn, gulur og rauður, en auk þess tákna blár litur á kortunum sprungulaus svæði. Í þeim er ekki tekið tillit til svelgja eða vatnsrásar sem einnig finnast á leysingasvæðum jökla,“ upplýsir Snævarr.

„Grænn þekur svæði þar sem einungis hafa sést smáar sprungur og þar er yfirleitt greiðfært árið

um kring. Á gulum svæðum eru sprungur, en þar er fært tímabundið meðan vetrarsnjór nær enn að halda sprungum lokuðum. Gul svæði ætti ætíð fara yfir með mikilli gát, enda varhugaverð. Að síðustu eru rauðu svæðin afar varasöm enda sett þar sem jökull er á mikilli hreyfingu, sprungur stórskornar eða þverhnipt jökulstál, og því lífshættuleg

árið um kring,“ útskýrir Snævarr. „Eins og í umferðinni þarf jöklaferi ætíð að vera vakandi og á varðbergi; líka á bláu og grænu svæðunum.“

Sprungusvæðakortin eru tilraunaverkefni til fimm ára en fyrstu kortin komu út í sumarlok 2011.

„Að þeim tíma liðnum á verkefnið að hafa leitt í ljós hversu mikið gagn

er af sprungusvæðakortum. Vitað er að sprungusvæði eru ávallt á sama stað vegna landslags sem mótar þau á yfirborði jökulsins. Breytileiki jökla er því alltaf á svipuðu svæði en verkefnið krefst vitskuld stöðugs eftirlits og ætíð skal leita upplýsinga um uppfærð kort áður en lagt er í jöklaferð,“ ítrekar Snævarr.

Við gerð kortanna hefur Snævarr til hliðsjónar loft- og gervitunglamyndir, LiDAR-myndir frá jöklahópum Veðurstofu Íslands og Jarðvísindastofnunar HÍ, hæðalínugrunn frá sömu stofnunum, skámyndir úr flugi frá liðnu sumri og reynslu jöklaferðinga.

„Kortin sýna einnig þekktu framhlaupsjökla, með ártölum síðustu framhlaupa. Þeir geta falið í sér ákveðna hættu umfram aðra jökla,“ útskýrir Snævarr.

Ásamt jöklaferðunum eru á heimasíðu Safetravel.is einnig boðnir leiðarþættir sem vísa á hættu- og minnstu leiðir yfir jökla á hverjum tíma.

„Kortin eru ómissandi í jöklaferðir, auka öryggi ferðafólks og gefa fleirum færi á að ferðast á jökla. Þau sýna hættulegustu svæðin sem forðast skal áður en lagt er af stað og vísa einnig á hættur ef fara þarf ofan af jökli í óveðrum. Ásamt því gætu jöklaferðir minnkad leitarsvæði björgunarsveita um hundruð ferkílómetra, því með jöklaferðir á GPS-tæki getur jöklaferi staðsett sig nærri þekktum leiðarpunkti og sneitt hjá hættulegum svæðum.“

Heimsókn á safetravel.is ætti ávallt að vera fyrsti áfangastaðurinn.

Farðu fyrst á safetravel.is

Gamlar góðar klisjur lifa vegna þess að þær eiga rétt á sér. Klisjan um að undirbúningur ferðalags skipti sköpum um hversu vel heppnað það verður er ein af þeim. Þess vegna viljum við meina að heimasíðan safetravel.is eigi alltaf að vera fyrsti áfangastaðurinn. Ástæðan er einföld – á síðunni getur þú fundið mikið af hjálpartækjum til að létta þér undirbúninginn.

Á forsíðunni má alltaf finna fréttaborða þar sem fram kemur ef aðstæður á landinu er einhvers staðar þannig að sérstaka varúð þarf þegar þar er ferðast. Á síðunni má svo finna fræðslu um allt hið helst sem skiptir máli á ferðalögum um Ísland og er því skipt niður á einfaldan hátt eftir flokkum. Þar má einnig finna búnaðarlista fyrir á annan tug mismunandi ferða setta upp þannig að auðvelt er að prenta út og haka við. Góður ferðalangur útbýr ferðaáætlun og skilur eftir hjá tengiliði í byggð og er hægt að fylla hana út á síðunni og verður hún þá einnig eftir hjá Slysavarnafélaginu Landsbjörgu. Hér í blaðinu er sagt ítarlega frá jöklaferðunum þar sem búið er að merkja á sprungusvæði en þau má finna á síðunni.

Og til að létta ferðalögum enn meira lífið hafa verið útbúið nokkur myndbönd en þau má einnig finna á síðunni.

Þrenning vélsleðamannsins

Hin heilaga þrenning eins og hún er kölluð á að vera jafn sjálfsögð á búnaðarlista vélsleðamannsins eins og eldsneyti á tankinn. Þrenning samanstendur af snjóflóðayli, snjóflóðastöng og skóflu og á í öllum tilfellum að vera búnaður sem öku- maður er með á sér.

Snjóflóðaylir er eitt helsta öryggistæki til fjalla að vetralagi. Ýlirinn sendir frá sér merki sem aðrir ýlar nema og fari svo illa að einhver lendi í snjóflóði stilla félagar af sendingu á móttöku og geta þannig leitað að þeim grafna. Mjög fljótlegt er að leita með snjóflóðayli og líkur á fundi nokkuð góður – sem skiptir öllu máli því mínútur skipta máli eigi að finna viðkomandi á lífi.

Með snjóflóðastöng má leita skipulega í snjóflóði finnst viðkomandi ekki með ýli. Stönginni er stungið niður með reglulegu millibili eins langt og hún nær og nokkuð auðveldlega má finna, reki- st hún í manneskju. Fari svo er stöngin skilin eftir á þeim stað sem hún rakst í viðkomandi. Rétt er að benda á að leit með snjóflóðastöng er mun seinlegri en leit með ýli og því ólíklegri til góðs árangurs.

Skóflan er svo notuð þegar manneskjan sem leitað er að finnst. Gott er að hafa í huga að stundum er auðveldara að fara aðeins niður fyrir þann sem finnst og moka sig inn að honum heldur en að moka sig niður á viðkomandi. Ekki á að þurfa að fjölyrða um mikilvægi þess að allir sem halda til fjalla að vetrarlagi hafi ofan-

greindan búnað með í för. Falli snjóflóð skipta mínútur máli eigi að finna viðkomandi á lífi – snjóflóðaoöryggisbúnaður og þekking á honum eykur líkur á því.

Hin heilaga þrenning ætti ávallt að vera með í för.

Fólkið í landinu les Fréttablaðið

Ný fjölmiðlakönnun Capacent Gallup staðfestir vinsældir Fréttablaðsins enn einu sinni. Til dæmis lesa 70% íbúa höfuðborgarsvæðisins milli átján og fimmtugs að meðaltali hvert tölublað Fréttablaðsins - næstum þrefalt fleiri en lesa það dagblað sem kemur næst á eftir.

Við erum stolt af þessum glæsilega árangri og munum halda áfram að miðla skemmtilegu og upplýsandi efni, hlusta á raddir lesenda og vera liflegur vettvangur fyrir skoðanaskipti.

18-49 ára	Höfuðsv.	Landið allt	12-80 ára	Höfuðsv.	Landið allt
Fréttablaðið	70%	57,5%	Fréttablaðið	73,0%	59,4%
Morgunblaðið	25%	26,8%	Morgunblaðið	32,1%	33,1%
DV	13,1%	11,6%	DV	13,3%	12,2%
Fréttatíminn	48,4%	35,9%	Fréttatíminn	54,8%	40,8%
Finnur.is	30,2%	22,6%	Finnur.is	38,8%	29,5%
Monitor	25,3%	22,5%	Monitor	25,5%	23,7%
Viðskiptablaðið	7,6%	7,6%	Viðskiptablaðið	10,2%	9,1%

Prentmiðlakönnun Capacent Gallup. Október til desember 2011, meðallestur á tölublað.

Allt sem þú þarft...

● **AÐ MARKA** „Að marka“ er hugtak sem flestir vélsleðamenn þekkja en það lýsir því þegar reynt er aka eins hátt í brekku og hægt er og snúa svo við og þeysa niður hana aftur. Þetta er þó ekki hættulaust athæfi því að skera brekku á þennan hátt er uppskrift að snjóflóði sé snjóflóðahætta fyrir hendi. Áður en „mörkun“ á sér stað skulum við því vera viss um að snjóflóðahætta sé ekki til staðar eða í lágmarki. Verum alltaf með hina heilögu þrenningu á okkur og fylgjumst vel með félaganum.

● **GEFUM GÓÐ RÁÐ** Oft er það svo að jeppa- og vélsleðamenn, eins og aðrir vanir ferðamenn, eru spurðir ráða fyrir hönd erlendra gesta sem til landsins koma. Spurt er um leiðir, staði og jafnvel hvar sé best að leigja jeppa eða bíl fyrir ferðalagið. Gefum góð ráð, mælum með því að gæði bíls og um leið öryggi ferðalangs ráði ferð umfram lágt verð. Bendum á að sé bíllinn rétt útbúinn tryggji það gott ferðalag og ánægjulega upplifun.

● **SPRUNGUR ERU VARASAMAR** Þegar ferðast er á jeppum á jökli kemur fyrir að menn missi dekk í sprungu eins og það er kallað, það er að eitt dekkið fari ofaní sprungu. Þá er gríðarlega mikilvægt að rétt sé brugðist við. Ekki má fara úr bílnum án þess að tryggja sig við bíllinn með línu því annars getur viðkomandi fallið í sprungu án þess að geta nokkra björg sér veitt.

Conterra, sem framleiðir ýmiss konar fjallabúnað, kynnti nýlega skemmtilega lausn á því að festa sig við bíllinn. Hann hefur útbúið prófíl með augum sem festist í dráttarprófíl bílsins. Í augun eru línur settar og þannig geta allt að fimm línur og þar af leiðandi fimm menn verið tryggðir við prófíllinn hverju sinni. Það er von manna að einhver söluaðili hér á landi bjóði þessa vöru eða aðrar sambærilegar í framtíðinni.

● GÓÐUR FRÁGANGUR KEMUR Í VEG

FYRIR TJÓN Aldrei skal skilja vélsleðakerrur lausar eftir fyrir utan húsnæði. Ef ekki er hægt að geyma þær inni þarf að festa þær við jarðfastan hlut en hægt er að kaupa sérstaka staura með „kúlu“ svo kerrur og eftirvagnar passa á þá. Staurana má svo bolta eða steypa niður. Einnig er hægt að nota keðju eða setja þá á dráttarkúluna. Látum ekki smáatriði valda tjóni – vélsleðakerrur eru dýrar. Eins er mikilvægt að huga að því hvar og hvernig þú skilur við vélsleðakerruna þegar hún er yfirgefin. Kynntu þér veðurspá og skildu við kerruna þannig að hún sé örugg og að þú getir gengið að henni án þess að þurfa að moka hana upp eða rétta hana við.

Gakktu alla leið með okkur!

Marmot

ARCTERYX

SCARPA

Smartwool

PEZL

Black Diamond

STILA

DAKINE

FERTAR

JETBOIL

Teva

Við vinnum náið með leiðsögumönnum m.a.

við erum á
facebook
twitter

Kringlan 7 | Laugavegur 11 | S: 510 9505 | fjallakofinn.is

**FJALLA
KOFINN**